

Başvuru Numarası : 2024/2058
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/57
Karar Numarası : 2025/227
Başvuran : A.G.T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın aynı suç fiillerinden mükerrer olarak cezalandırılması nedeniyle yargılandığı davada hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; hakkında Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesinin ... E. ve ... K. sayılı dosyası kapsamında suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olma ve uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçlarından 30 yıl mahkûmiyet hükmü verildiğini, ayrıca Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesinin ... E. ve ... K. sayılı dosyası kapsamında da aynı suçlardan 16 yıl 3 ay mahkûmiyet hükmü verildiğini, Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesinin kararına esas olan suç tarihlerinin 29/12/2014 ve 17/3/2015 olduğunu, bu suçlarla ilgili olarak 7/7/2015 tarihinde polis operasyonu yapıldığını, ancak operasyon zamanında bulunmadığı için gözüaltına alınmadığını ve bu durumdan haberdar da olmadığını, 7/10/2015 tarihinde Adana'da yol çevirmesinde gözüaltına alındığını, Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesinin kararına esas olan suç tarihinin de 7/10/2015 olduğunu, Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesine konu iddianamenin ise 3/12/2015 tarihli olduğunu, Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin ... E. ve ... K. sayılı dosyası kapsamında aynı suç fiilleri arasında iddianame ile kesinti olmadığı müddetçe zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağını ifade edildiğini, iddianame tarihleri sebebiyle suç fiilleri arasında hukuki kesinti bulunmadığını ve tarafına zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğini, aynı durumda olan suç ortağının bu yöndeki itirazları kabul edilirken kendi yaptığı itirazının reddedildiğini iddia etmekte ve hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması için gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)”

7. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(...)”

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

“(...)”

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir. (...)”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları

taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, başvuranın aynı suç fiilleri nedeniyle hakkında Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi ile Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından mükerrer şekilde mahkûmiyet hükmü kurulduğu, Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi kararına esas olan suç tarihlerinin 29/12/2014 ve 17/3/2015 olduğunu, Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi kararına esas olan suç tarihinin ise 7/10/2015 olduğunu, Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yargılama konusu yapılan iddianamenin 3/12/2015 tarihli olduğunu, 29/12/2014 ile 7/10/2015 tarihleri arasında iddianame hazırlanmadığı için hukuki kesinti bulunmadığı gerekçesiyle hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması talebine ilişkindir.

14. 12/10/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “Zincirleme suç” başlıklı 43’üncü maddesinin birinci fıkrası, *“Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır. (...)”* hükmünü haizdir.

15. Başvuru dilekçesi ve ekleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması talepli Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazdığı 17/5/2024, 11/7/2024 ve 29/7/2024 dilekçelerine istinaden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen cevabi yazıda; başvuranın 7/10/2015 tarihli eylemi ile 29/12/2014 ve 17/3/2015 tarihli eylemleri arasında suçların işlenme zamanları ve olayların gelişimi açısından zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasını gerektiren bir bağ bulunmadığının, 7/10/2015 tarihinde farklı kişilerle birlikte suç işlerken yakalanması nedeniyle bu suçun önceki eylemlerden bağımsız olduğunun ve ilk suç işleme kararının devamı niteliğinde değerlendirilemeyeceğinin, sonradan işlenen eylemin aynı suç işleme kararının icrası kapsamında olmadığı ve dolayısıyla zincirleme suç hükmünün uygulanma koşullarının bulunmadığının belirtildiği görülmüştür.

16. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

17. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının

(a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadiği gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın bařvurana tebliđine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUř
ye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
ye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
ye

e-imzalıdır

nal SADE
ye